

Sygn. akt II Ca 9/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 2 marca 2017 r.

Sąd Okręgowy w Białymstoku II Wydział Cywilny Odwoławczy

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Grażyna Wołosowicz (spr.)
Sędziowie:	SSO Barbara Puchalska SSO Bogdan Łaskiewicz
Protokolant:	st. sekr. sąd. Monika Gąsowska

po rozpoznaniu w dniu 2 marca 2017 r. w Białymstoku

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...)w Z.

przeciwko K. K. (2)

o uznanie czynności prawnej za bezskuteczną

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku

z dnia 14 października 2016 r. sygn. akt I C 1932/16

I. oddala apelację;

II. zasądza od pozwanego na rzecz powódki kwotę 2.700 (dwa tysiące siedemset) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE

Powód (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...)w Z. w pozwie skierowanym przeciwko K. K. (2) wniósł o uznanie za bezskuteczną w stosunku do niego czynności prawnej w postaci zawartej przed notariuszem A. B. (Rep. A (...)) w dniu 23 kwietnia 2014 roku, pomiędzy pozwanym K. K. (2), a dłużnikiem J. K. umowy darowizny nieruchomości gruntowej położonej w województwie (...), gmina J., miejscowość B., dla której Sąd Rejonowy w Białymstoku IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą nr (...). Ponadto, domagał się zasądzenia od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany K. K. (2) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na jego rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 14 października 2016 roku Sąd Rejonowy w Białymstoku uznał za bezskuteczną wobec powoda (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...) z siedzibą w Z. umowę darowizny zawartą w dniu 23 kwietnia 2014 roku w formie aktu notarialnego Repertorium A numer (...) przed notariuszem A. B. w Kancelarii Notarialnej w B., mocą której J. K. darował pozwanemu K. K. (2) działki niezabudowane oznaczone w ewidencji gruntów numerami geodezyjnymi (...) o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położone w B., gmina J., powiat (...), województwo (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Białymstoku IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą KW (...) – w zakresie wierzytelności powoda (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...) z siedzibą w Z. w kwocie 53 327 zł wraz z odsetkami ustawowymi liczonymi od kwoty 9 887 zł od dnia 13 lutego 2014 roku, od kwoty 27 703 zł od dnia 15 marca 2014 roku, od kwoty 8 449 zł od dnia 22 kwietnia 2014 roku i od kwoty 7 288 zł od dnia 8 maja 2014 roku – do dnia zapłaty, stwierdzonej tytułem wykonawczym w postaci europejskiego nakazu zapłaty z dnia 21 kwietnia 2015 roku wydanego przez Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi, XII Wydział Gospodarczy, sygn. akt XII GNC 5206/14 wraz ze stwierdzeniem jego wykonalności z dnia 15 marca 2016 roku (punkt I wyroku); zasądził od pozwanego K. K. (2) na rzecz powoda (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...) z siedzibą w Z. kwotę 9 984 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (punkt II wyroku).

Z poczynionych przez Sąd Rejonowy ustaleń wynikało, że J. K. był właścicielem działek niezabudowanych oznaczonych w ewidencji gruntów numerami geodezyjnymi: (...), o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położonych w B., gmina J., powiat (...), województwo (...). J. K. pozostawał w związku małżeńskim z L. K.. Ich majątek dorobkowy stanowiła jedynie nieruchomość stanowiąca działkę gruntu nr (...) o obszarze 4495 m⁽²⁾, położona w miejscowości C., gmina F., powiat (...), województwo (...). Sąd I instancji przyjął, że w dniu 23 kwietnia 2014 roku przed notariuszem A. B. doszło do zawarcia umowy darowizny (Rep. A (...)), mocą której J. K. darował swojemu bratu K. K. (2) działki niezabudowane oznaczone w ewidencji gruntów numerami geodezyjnymi: (...), o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położone w B., gmina J., powiat (...), województwo (...), a K. K. (2) tę darowiznę przyjął.

Sąd I instancji ustalił następnie, że europejskim nakazem zapłaty z dnia 21 kwietnia 2015 roku, sygn. akt XII GNC 5206/14 Sąd Rejonowy dla Łodzi - Śródmieścia w Łodzi zasądził od J. K. na rzecz (...) D. K., C. K. (1), K. K. (1), Z. K. (...) w Z. kwotę 53 327 zł wraz z ustawowymi odsetkami: od kwoty 9 887 zł od dnia 13 lutego 2014 roku do dnia zapłaty, od kwoty 27 703 zł od dnia 15 marca 2014 roku do dnia zapłaty, od kwoty 8 449 zł od dnia 22 kwietnia 2014 roku do dnia zapłaty, od kwoty 7 288 zł od dnia 8 maja 2014 roku do dnia zapłaty. Sąd przyjął, że stwierdzona europejskim nakazem zapłaty wierzytelność wynikała z wystawionych wobec J. K. faktur: nr (...) z dnia 4 lutego 2013 roku, nr (...) z dnia 9 kwietnia 2013 roku, nr (...) z dnia 5 czerwca 2013 roku, nr (...) z dnia 2 sierpnia 2013 roku, nr (...) z dnia 12 września 2013 roku, nr (...) z dnia 4 listopada 2013 roku, nr (...) z dnia 16 grudnia 2013 roku, nr (...) z dnia 3 marca 2014 roku, nr (...) z dnia 17 kwietnia 2014 roku. J. K. nie uiszczył wierzytelności wynikającej z tego europejskiego nakazu zapłaty. Wobec tego, wierzyciel wszczął egzekucję komorniczą. Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2016 roku, sygn. akt Km 449/16 Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu C. K. (2) umorzył w całości postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. wobec bezskuteczności egzekucji.

Z dalszych ustaleń wynikało, że w dniu 31 lipca 2015 roku przed notariuszem B. J. doszło do zawarcia umowy o podział majątku wspólnego (Rep. A (...)), mocą której J. i L. L. małżonkowie K. dokonali podziału ich majątku dorobkowego w ten sposób, iż L. K. nabyła na wyłączną własność nieruchomość położoną w miejscowości C., gmina F., powiat (...), województwo (...), stanowiącą działkę gruntu nr (...), o obszarze 4495 m². Podział majątku dorobkowego strony uznały za ostateczny, bez dokonywania między sobą dopłat oraz spłat, a także zrzekając się na przyszłość wszelkich roszczeń z tytułu nabytych praw oraz dotychczasowego posiadania, pobranych dochodów i poczynionych nakładów.

W tak ustalonym stanie faktycznym Sąd Rejonowy za bezsporny uznał fakt przysługiwania powodowi w stosunku do J. K. wierzytelności stwierdzonej europejskim nakazem zapłaty z dnia 21 kwietnia 2015 roku wydanym przez Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia Wydział XII Gospodarczy, opiewającej na kwotę 53 327 zł z odsetkami. Poza sporem pozostawało również, że dłużnik J. K. nie dokonał dobrowolnej spłaty obciążającej go należności, a wszczęte przeciwko niemu postępowanie egzekucyjne nie doprowadziło do wyegzekwowania roszczenia i wobec braku jakichkolwiek wartościowych składników majątkowych zostało umorzone. Strony nie kwestionowały także, że przed notariuszem A. B. w dniu 23 kwietnia 2014 roku pomiędzy J. K., a K. K. (2) doszło do sporządzenia w formie aktu notarialnego umowy darowizny, mocą której J. K. darował swojemu bratu K. K. (2) działki niezabudowane oznaczone w ewidencji gruntów numerami: (...), o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położone w B., gmina J., powiat (...), województwo (...).

Sąd Rejonowy stwierdził, że istota sporu pomiędzy stronami sprowadzała się do ustalenia istnienia przesłanek warunkujących możliwość skorzystania przez wierzyciela z instytucji skargi paulińskiej.

Sąd Rejonowy powołał przepis art. 527 § 1 k.c. i wyjaśnił, że do przesłanek warunkujących możliwość żądania przez wierzyciela uznania w stosunku do niego danej czynności prawnej za bezskuteczną należało: 1) istnienie godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności; 2) dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią; 3) pokrzywdzenie wierzyciela wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika; 4) dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela; 5) uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią; 6) działanie osoby trzeciej w złej wierze.

Odnosząc powyższe do realiów tej sprawy Sąd I instancji nie miał wątpliwości, że doszło do zaistnienia dwóch pierwszych przesłanek, o jakich mowa w art. 527 § 1 k.c., czyli: istnienia godnego ochrony interesu wierzyciela w postaci wierzytelności oraz dokonania przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią - powyższą okoliczność wprost przyznał pozwany. Zdaniem Sądu Rejonowego, powód niewątpliwie został pokrzywdzony działaniem dłużnika. Sąd zwrócił uwagę, że umowa opisana w petitum pozwu została dokonana pod tytułem darmym, a zatem dłużnik nie uzyskał w zamian za swoje świadczenie ekwiwalentu, który mógłby posłużyć do zaspokojenia wierzyciela. Dłużnik nie posiadał też żadnego innego majątku, z którego wierzyciel mógłby się zaspokoić, a stan niewypłacalności dłużnika został wykazany przez powoda. Egzekucja prowadzona w stosunku do dłużnika nie przyniosła zaspokojenia wierzyciela. Postanowieniem z dnia 1 czerwca 2016 roku Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym w Zgierzu C. K. (2) umorzył przeciw w całości postępowanie egzekucyjne na podstawie art. 824 § 1 pkt 3 k.p.c. wobec bezskutecznej egzekucji. Sąd Rejonowy uznał, że okoliczności te wskazywały, iż na skutek zawarcia przez dłużnika z pozwanym umowy darowizny dłużnik osiągnął taki stan majątku, że egzekucja prowadzona zgodnie z przepisami kodeksu postępowania cywilnego nie przyniosła zaspokojenia wierzytelności pieniężnej przysługującej przeciwko temu dłużnikowi. Sąd wskazał, że sam dłużnik przesłuchany w charakterze świadka przyznał, iż nie posiadał obecnie żadnego majątku, z którego wierzyciel mógłby zostać zaspokojony. W tej sytuacji Sąd Rejonowy uznał, że dokonana umowa darowizny doprowadziła do pokrzywdzenia dłużnika, gdyż wskutek jej zawarcia doszło do pogłębienia stanu niewypłacalności dłużnika.

Sąd Rejonowy zwrócił następnie uwagę, że przepis art. 527 k.c. wymagał, aby dłużnik miał świadomość pokrzywdzenia wierzyciela. Wskazując na poglądy doktryny i orzecznictwa Sąd uznał, że okoliczności faktyczne sprawy wskazywały, iż dłużnik w dacie dokonywania darowizny (23 kwietnia 2014 roku) wiedział o istnieniu wierzyciela (powoda). Stwierdzona europejskim nakazem zapłaty wierzytelność wynikała z wystawionych wobec J. K. faktur: nr (...) z dnia 4 lutego 2013 roku, nr (...) z dnia 9 kwietnia 2013 roku, nr (...) z dnia 5 czerwca 2013 roku, nr (...) z dnia 2 sierpnia 2013 roku, nr (...) z dnia 12 września 2013 roku, nr (...) z dnia 4 listopada 2013 roku, nr (...) z dnia 16 grudnia 2013 roku, nr (...) z dnia 3 marca 2014 roku, nr (...) z dnia 17 kwietnia 2014 roku. Wszystkie faktury zostały wystawione przed dniem zawarcia umowy darowizny i na tę datę zaktualizowały się w znacznej większości terminy ich płatności, co przyznał sam dłużnik J. K. przesłuchany w charakterze świadka. W momencie wyzbywania się istotnego składnika majątku dłużnik miał zatem świadomość istnienia wierzytelności i ich wysokości. Pomimo zatem, że europejski nakaz zapłaty został wystawiony w rok po zawarciu umowy darowizny, to długi w nim stwierdzone istniały już na datę zawarcia umowy darowizny i dłużnik miał tego pełną świadomość.

Sąd Rejonowy dodatkowo zauważył, że dłużnik J. K. był przedsiębiorcą. Z okoliczności sprawy nie wynikało, aby był on osobą nieporadną, nie mającą rozeznania odnośnie skutków umowy darowizny. W ocenie Sądu, dłużnik miał pełną świadomość skutków zawartej umowy darowizny, a mianowicie, że umowa ta prowadziła do zmniejszenia aktywów dłużnika. W sytuacji, gdy miał również świadomość istnienia zadłużenia należało ocenić, że jego działanie było celowe i zmierzało do pokrzywdzenia wierzycieli. Zdaniem Sądu I instancji, J. K. wiedział, że wyzbywał się istotnego składnika majątku, który mógłby służyć zaspokojeniu wierzycieli. W ocenie Sądu, pozwany nie wykazał, aby dłużnik nie miał wystarczającego rozeznania, aby uświadomić sobie skutek majątkowy swego działania. Brak było również dowodów na to, że w tym czasie dłużnik mógł mieć uzasadnione przekonanie, iż uzyska dochody pozwalające na zaspokojenie wierzyciela.

Sąd I instancji stwierdził, że o świadomym działaniu dłużnika dodatkowo świadczył jego dalszy sposób postępowania, a mianowicie zawarcie umowy o podział majątku wspólnego, na podstawie której dłużnik wyzbył się - bez uzyskania jakichkolwiek spłat i dopłat - jedyne go składnika majątku wspólnego.

W przedmiotowej sprawie zastosowanie miał także przepis art. 529 k.c. Sąd podkreślił, że dłużnik J. K. niewątpliwie stał się niewypłacalny wskutek dokonania darowizny w tym sensie, iż niewypłacalność nie nastąpiłaby, gdyby dłużnik nie dokonał darowizny. W konsekwencji, Sąd Rejonowy przyjął, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Zdaniem Sądu Rejonowego, K. K. (2) na mocy umowy darowizny z dnia 23 kwietnia 2014 roku uzyskał bezpłatnie korzyść majątkową w postaci działek niezabudowanych oznaczonych w ewidencji gruntów numerami: (...), o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położonych w B., gmina J.. Wprawdzie, w odpowiedzi na pozew pozwany podnosił, że darowizna dokonana przez dłużnika była formą zapłaty za wykonane przez pozwanego świadczenia, jednakże ani świadek J. K., ani sam pozwany w wyjaśnieniach informacyjnych ostatecznie nie wskazywali na taką przyczynę zawarcia umowy darowizny. Sąd zauważył nadto, że umowa darowizny została zawarta w formie aktu notarialnego, który zgodnie z art. 2 § 2 Pr. not. był dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244 § 1 k.p.c. i korzystał z domniemania prawdziwości, czyli autentyczności oraz domniemania zgodności z prawdą tego, co zostało w nim urzędowo zaświadczone. Mając przy tym na uwadze przepis art. 247 k.p.c. Sąd I instancji podkreślił, że w tym stanie rzeczy nie można skutecznie twierdzić, aby umowa darowizny, wbrew jej treści, była formą zapłaty za świadczenia wykonane przez pozwanego na rzecz J. K.. Skoro bowiem w umowie tej zawarto, że przedmiot darowizny był przekazywany nieodpłatnie, bez uzyskania przez darczyńcę jakiegokolwiek korzyści, to aktualnie nie można podważać treści tej umowy twierdząc, że przekazanie nieruchomości było formą zapłaty za świadczenia wykonane przez pozwanego na rzecz dłużnika. W sytuacji, gdyby nieruchomość miała służyć zaspokojeniu jakichkolwiek długów, to strony powinny były zawrzeć umowę w innej formie. Poza tym, twierdzenia te Sąd uznał za niewiarygodne, bowiem nawet pozwany składając wyjaśnienia informacyjne nie wskazywał na tego rodzaju okoliczności.

W dalszej kolejności Sąd Rejonowy stwierdził, że w sprawie miał zastosowanie przepis art. 528 k.c., który wyłączał przesłankę złej wiary. Zgodnie z treścią tego przepisu, jeżeli wskutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Rejonowy uwzględnił powództwo w całości.

O kosztach procesu Sąd Rejonowy orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z § 2 pkt. 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz części IV załącznika do ustawy z dnia 16 listopada 2006 roku o opłacie skarbowej.

Apelację od tego wyroku wniósł pozwany, który zaskarżył go w całości. Orzeczeniu zarzucił:

1. sprzeczność istotnych ustaleń Sądu z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na uznaniu, że:

a. dłużnik J. K. dokonując darowizny w dniu 23 kwietnia 2014 roku działał w zamiarze pokrzywdzenia wierzyciela, podczas gdy zeznania dłużnika oraz wyciąg z konta bankowego dłużnika wprost wskazują, iż w chwili dokonania darowizny, przy uwzględnieniu okoliczności towarzyszących jego ówczesnej sytuacji, nie działał on z zamiarem pokrzywdzenia powoda, jak również innych wierzycieli,

b. wszystkie długi stwierdzone europejskim nakazem zapłaty istniały już na datę zawarcia umowy darowizny, podczas gdy wierzytelność na kwotę 1 737,80 euro z faktury VAT nr (...) (objętej europejskim nakazem zapłaty) stała się wymagalna po dokonaniu umowy darowizny.

Wskazując na powyższe, skarżący wniósł o:

1) zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych,

2) zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych za instancję odwoławczą,

3) ewentualnie, uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania i pozostawienie Sądowi I instancji rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna.

Sąd Okręgowy aprobuje wyprowadzony przez Sąd Rejonowy - w oparciu o prawidłowo poczynione ustalenia faktyczne - wniosek, że w okolicznościach sprawy istnieją podstawy do uznania umowy darowizny zawartej pomiędzy J. K., a K. K. (2) w dniu 23 kwietnia 2014 roku, w której J. K. darował K. K. (2) działki niezbudowane oznaczone w ewidencji gruntów numerami geodezyjnymi: (...), o łącznej powierzchni 2,4114 ha, położone w B., gmina J., powiat (...), województwo (...), dla której to nieruchomości Sąd Rejonowy w Białymstoku IX Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą KW (...), za bezskuteczną w stosunku do powoda.

Za Sądem Rejonowym wskazać trzeba, że w sprawie wystąpiły wszystkie wymagane przez przepis art. 527 k.c. przesłanki ochrony pauliańskiej, czyli: istnienie wierzytelności, dokonanie przez dłużnika czynności prawnej z osobą trzecią, pokrzywdzenie wierzyciela wskutek tej czynności prawnej, dokonanie przez dłużnika czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, uzyskanie wskutek tej czynności korzyści majątkowej przez osobę trzecią. Ciężar udowodnienia wszystkich wskazanych przesłanek zgodnie z art. 6 k.c. spoczywał na wierzycielu, który w przekonaniu Sądu Okręgowego obowiązkowi temu sprostał.

Należy zauważyć, że we wniesionej apelacji pozwany podważa jedynie istnienie przesłanki działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela, ale zarzuty te są bezzasadne. Sąd Okręgowy w pełni podziela ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Rejonowy, wykładnię przepisów materialnoprawnych stanowiących podstawę prawną orzeczenia, jak też wywiedzione na tej podstawie wnioski, które skutkowały uwzględnieniem powództwa. Twierdzenia zawarte w apelacji stanowią jedynie nietrafną polemikę ze stanowiskiem Sądu I instancji.

Wyjaśnienia wymaga, że dla skuteczności skargi pauliańskiej konieczne jest, aby dłużnik miał świadomość pokrzywdzenia wierzycieli. Świadomość taka istnieje natomiast wówczas, gdy dłużnik wie, że na skutek czynności prawnej określone aktywa wyjdą z jego majątku i że z tego powodu wierzyciele będą mieli trudności z zaspokojeniem, a w konsekwencji nastąpi ich pokrzywdzenie. Do przyjęcia, że dłużnik dokonywał czynności ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli wystarczy, aby dłużnik takie pokrzywdzenie przewidywał w granicach ewentualności (vide:

wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 12 maja 2005 roku, sygn. I ACa 1764/04). Podkreślenia wymaga, że nie jest konieczne, aby świadomość pokrzywdzenia dotyczyła konkretnego wierzyciela, w szczególności tego, który wystąpił ze skargą paulińską. Wystarczy świadomość dłużnika, że czynność prawna przez niego dokonana może spowodować pokrzywdzenie ogółu jego wierzycieli (vide: wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 10 stycznia 1995 roku, sygn. ACr 1014/94; wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 19 listopada 1997 roku, sygn. I ACa 737/97). Świadomość pokrzywdzenia wierzycieli powinna przy tym towarzyszyć dłużnikowi w chwili dokonywania czynności prawnej.

W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczności te zaktualizowały się w tej sprawie. Niewadliwe jest ustalenie Sądu Rejonowego, że w dacie dokonywania darowizny dłużnik widział o istnieniu wierzyciela w osobie powoda, skoro faktury potwierdzające istnienie wierzytelności, będące następnie podstawą do wydania europejskiego nakazu zapłaty zostały wystawione przed dniem zawarcia umowy darowizny. Bez znaczenia jest tu podnoszona w apelacji okoliczność, że wierzytelność wynikająca z faktury VAT nr (...) stała się wymagalna w maju 2014 roku, a więc dopiero po dokonaniu umowy darowizny. W tym kontekście należy bowiem zwrócić uwagę skarżącego na przepis art. 530 k.c., a mając na uwadze zgromadzony materiał dowodowy nie budzi wątpliwości Sądu Okręgowego, że powód wykazał, że ich dłużnik działał z zamiarem pokrzywdzenia przyszłych wierzycieli.

W kontekście działania dłużnika ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela Sąd Rejonowy prawidłowo ocenił, że dłużnik jest osobą, która z pewnością miała pełne rozeznanie co do skutków zawieranej umowy darowizny w tym zakresie, iż nieuchronnie prowadzi ona do zmniejszenia jego aktywów. W powiązaniu z tym, że dłużnik miał jednocześnie świadomość istnienia zadłużenia wobec powoda nie ulega wątpliwości, iż jego działanie było celowe i zmierzało do pokrzywdzenia wierzycieli poprzez wyzbycie się istotnego składnika majątku. Odmienne, gołosłowne twierdzenia dłużnika przesłuchanego w sprawie w charakterze świadka nie są wiarygodne. Odwołując się zresztą do tych zeznań nie może ująć uwagi, że choć J. K. zapewnia w nich, iż zawierając przedmiotową umowę darowizny nie miał świadomości istnienia problemów finansowych w jego przedsiębiorstwie, to jednocześnie zeznaje przecieź, że czynił z powodem ustalenia co do przesunięcia terminów płatności. W ocenie Sądu Okręgowego, tego rodzaju sprzeczności w zeznaniach świadka poddają w wątpliwość twierdzenia apelacji przekonujące o dobrej kondycji finansowej dłużnika w dacie zawierania umowy darowizny. Jak słusznie zauważył Sąd Rejonowy, nie zostało w sprawie wykazane, aby dłużnik mógł mieć uzasadnione przekonanie, iż w przyszłości uzyska dochody pozwalające na zaspokojenie wierzyciela. Nie jest także obarczone błędem wnioskowanie Sądu I instancji oparte na dalszych działaniach dłużnika, który zawarł przecieź umowę o podział majątku wspólnego, na podstawie której wyzbył się, bez spłat i dopłat, jedynego składnika majątku wspólnego. W ocenie Sądu Okręgowego, okoliczność ta potwierdza rozmyślność w działaniach dłużnika nakierowanych na pokrzywdzenie wierzyciela.

Wskazać następnie trzeba, że kwestionowaną czynnością J. K. dokonał darowizny wymienionych w akcie notarialnym nieruchomości na rzecz swojego brata K. K. (2). Obdarowany, pozwany w tym procesie, otrzymał więc korzyść majątkową nieodpłatnie, co oznacza, że stan jego świadomości, co do pokrzywdzenia wierzycieli nie ma żadnego znaczenia. Zgodnie bowiem z art. 528 k.c. jeżeli skutek czynności prawnej dokonanej przez dłużnika z pokrzywdzeniem wierzycieli osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, wierzyciel może żądać uznania czynności za bezskuteczną, chociażby osoba ta nie wiedziała i nawet przy zachowaniu należytej staranności nie mogła się dowiedzieć, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli. Z powyższego jasno wynika, że jeżeli skutek zaskarżonej czynności osoba trzecia uzyskała korzyść majątkową bezpłatnie, to wierzyciel może żądać ochrony także wtedy, gdy osoba trzecia nie wiedziała i nie mogła przy zachowaniu należytej staranności dowiedzieć się o tym, że dłużnik działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzyciela.

Co więcej, wykazanie, że pozwany wiedział, iż jego brat działał ze świadomością pokrzywdzenia wierzycieli ułatwia domniemanie prawne wynikające z przepisu

art. 527 § 3 k.c., albowiem pozwany uzyskujący korzyść majątkową na skutek darowizny dokonanej przez dłużnika jest osobą będącą w bliskim z nim stosunku. Sąd Okręgowy zauważa, że chociaż ustawodawca nie określił, jakiego rodzaju relacje przesądzają o pozostawaniu wskazanych podmiotów w bliskich stosunkach, to przyjmuje się, iż stosunek

ten na ogół wynika z powiązań rodzinnych, a nawet może wynikać z innych więzi, w szczególności: uczuciowych, przyjacielskich, towarzyskich, czy majątkowych.

Nie znajdując zatem podstaw do uwzględnienia apelacji pozwanego, na podstawie art. 385 k.p.c., Sąd Okręgowy oddalił ją w całości.

O kosztach postępowania odwoławczego Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 98 k.p.c. wysokość należnych powodowi kosztów zastępstwa procesowego ustalając na podstawie § 10 ust. 1 pkt 1 w zw. z § 2 pkt 6 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1800).